

Alusta alkaen 12.

Savonlinnan Tuomiokirkko, 13.12.2007

Maailma pysyy olemassa Jumalan kärsivällisyyden vuoksi

Vedenpaisumuksen jäljiltä maa oli veden turmelema, Jumalan vihan hävittämä. Sen kamaralle astuivat katastrofista jäljellejääneet, Nooa ja 7 muuta ihmistä ja lukuisia eläimiä, maailman uuden asutuksen siemen.

Miltä näyttivät heidän mahdollisuutensa? - Ei hyviltä. Jäljelle jääneet ihmiset olivat sydämessään yhtä pahoja, jumalankielteisiä ja väkivaltaan taipuvaisia, kun vedenpaisumukseen hukkuneetkin. Me, jotka Vanhan testamentin mukaan olemme kaikki Nooan arkissa pelastuneiden jälkeläisiä, tiedämme sen hyvin. Maa on edelleen väkivallan maailma.

Mutta se saa silti olla olemassa.

Sitten Nooa rakensi alttarin Herralle, otti kaikkia uhrikelpoisia karjaeläimiä ja uhrikelpoisia lintuja ja uhrasi ne polttouhrina alttarilla. Ja kun Herra tunsu uhrisavun tuoksun, hän sanoi mielessään: ”Minä en enää koskaan kiroa maata ihmisen tähden, vaikka ihmisen ajatukset ja teot ovat pahat nuoruudesta saakka, enää en hävitä kaikkea elävää, niin kuin tein.

Niin kauan kuin maa pysyy, ei lakkaa kylvö eikä korjuu, ei vilu eikä helle, ei kesä eikä talvi, ei päivä eikä yö.” (1 Moos :20-22)

Jumala on luvannut olla kärsivällinen, vaikka hänen tekee pahaa katsoa maailman pahuutta. Hän on luvannut pitää maailman järjestyksen ja vuodenaikojen kiertokulun yllä, vaikka maailma ei ihmisen pahuuden takia enää noudata hänen tahtoaan.

Jumala sanoi Nooalle, että hän kaikesta huolimatta haluaa ihmisten lisääntyvän maan päällä. Vaikka ihmislajin ajatukset ja teot ovat nuoruudesta lähtien pahat.

Jumala siunasi Nooan ja hänen poikansa ja sanoi heille: ”Olkaa hedelmälliset ja lisääntykää ja täyttäkää maa.” (9:1)

Jokainen meistä tekee ajatuksillaan ja teoillaan tänäkin päivänä tästä maailmasta jotain aivan muuta, kuin mitä Jumala haluaisi sen olevan. Siitä huolimatta sinun ja minun olemassaoloni on Jumalan tahtomaa. Kärsivällisyydessään hän kestää meitä, eikä hävitä meitä. Mutta jos maailma olisi täysin Jumalan tahdon mukainen, eikä hänen kärsivällisyyttään otettaisi lukuun, niin meistä ketään ei siinä maailmassa olisi.

Verensyöntikielto

Kaikki villieläimet ja taivaan linnut, kaikki maan päällä liikkuvat eläimet ja meren kalat pelkäävät ja säikkyvät teitä; ne on annettu teidän valtaanne. Teidän ravintonne olkoot kaikki olennot, jotka elävät ja liikkuvat. Ne kaikki minä annan nyt teille, niin kuin annoin teille vihreät kasvit. (9:2-3)

Tässä Jumala ulottaa kärsivällisyytensä siihen asti, että meille ihmisille annetaan lupa tappaa eläimiä ja syödä niitä. Jumala suostuu tähän ja hyväksyy eläinten kärsimykset ja kuoleman meidän ihmisten takia. Mutta jos maailma olisi vielä kokonaan sellainen, kuin Jumala tahtoo, silloin ihminen ja broileri eläisivät sulassa sovussa keskenään. Toinen ei alistaisi toista pieneen häkkiin teurastamista odottamaan.

Mutta lihaa, jossa vielä on vielä jäljellä sen elämänvoima, veri, te ette saa syödä. (9:4)

Jokaisen eläimen elämän henki tai sielu (hepr. nefesh) on kuitenkin Jumalan omaisuutta, jota ihminen ei saa syömällä omia itselleen. Muinaiset heprealaiset uskoivat, että kaiken elävän sielu eli elämänvoima on veressä. Siksi Vanha testamentti kieltää veren syömisen. Eläimen veri piti uhrata Jumalalle. Silloin eläimen elämä palasi takaisin sille Herralle, joka sen oli antanutkin.

Me tiedämme, että ei sielu asu veressä. Lisäksi Uudessa testamentissa on kumottu Vanhan testamentin ruokia koskevat lait. Siksi verilettuja saa syödä. Ei se Mansikki-paran elämänvoima enää niissä letuissa ole.

Mutta verensyöntikielto antaa meille aihetta ajatella sitä, kuinka Jumala pitää arvossa eläimen elämää ja vihaa niiden räähkäämistä.

Esivalta ja sen määräämä rangaistus Jumalan asettamina väkivallan hillitsijöinä

Mutta vielä paljon eläinten elämää enemmän Jumala asettaa jokaisen ihmisen elämän omaan suojelukseensa.

Ja jokaisen, joka vuodattaa teidän verenne, teidän elämänvoimanne, minä vaadin tilille. Minä vaadin tilille jokaisen eläimenkin. Vaadin tilille jokaisen ihmisen, joka vuodattaa lähimmäisensä veren. (9:5)

"Minä vaadin tilille jokaisen, joka vuodattaa teidän verenne". Jokaisesta murhasta, jokaisesta taposta, jokaisesta kidutuksesta ja jokaisesta hakkaamisesta seistään vielä tilillä Jumalan edessä. Ei ehkä vielä tässä elämässä. Mutta se tilinteon hetki koittaa vielä kerran. Viimeisellä tuomiolla, jota ei pääse pakoan, vaikka raastuvan tai Haagin kansainvälisen oikeuden pystyisikin välttämään.

Mutta on raastuvalla ja Haagin sotarikosoikeudenkäynneilläkin merkitystä Jumalalle. Jumala itse vaatii jokaisen ihmisveren vuodattajan henkilökohtaisesti hänen eteensä. Mutta tämän elämän aikana Jumala ei itse rankaise suoraan. Hän antaa rangaistuksen väkivallasta ihmisen kautta.

- Joka ihmisen veren vuodattaa, hänen verensä on ihminen vuodattava, sillä omaksi kuvakseen Jumala teki ihmisen. Olkaa hedelmälliset ja lisääntykää, lisääntykää ja levittäkää yli maan. (9:6-7)

Tämä on esivallan, poliisin, tuomarin, raastuvan ja vankilan perusteleva kohta. Jumala käyttää niitä välikappaleinaan. Niitten kautta hän hillitsee väkivaltaa ja tuo väkivaltaiset teot saamaan rangaistuksen.

Jumala on siis tämän mukaan antanut ihmisille ja yhteiskunnalle osan omaa rankaisuvallasta. Siksi voimme ajatella, että hän on myös antanut yhteiskunnalle oikeuden päättää rangaistuksesta. Enää ei murhaajaa tapeta rangaistukseksi, niin kuin Vanhan testamentin aikana tehtiin ja niin kuin tässä edellytetään. Jumala hyväksyy lievemmän rangaistuksen, koska hän on antanut väliaikaisesti rankaisuvallan ihmisille, yhteiskunnalle.

Mutta silti Jumala itse vaatii, että väkivalta rangaistaan. Miksi? - "Sillä omaksi kuvakseen Jumala teki ihmisen" (jake 6). Joka tekee toiselle väkivaltaa, se pilkkaa Jumalaa. Jos kadulla potkitaan jotain naamaan, silloin ei potkita vain ihmistä, vaan silloin potkitaan Jumalaa naamaan. Jos ihmisiä ammutaan suistumaan joukkohautoihin, silloin näin tehdään Jumalan kuvalle.

Yhteiskunnan esivalta, poliisi, tuomari, sakot ja vankila ovat siis Jumalan tahtomia asioita. On kuitenkin huomattava, että ne eivät ole Jumalan perimmäinen tahto, vaan pakon sanelema hätäratkaisu, jonka tarkoitus on ulkonaisella pakolla estää väkivaltaa kasvamasta.

Mutta siihen perimmäiseen ongelmaan, siihen, että ”ihmisen ajatukset ja teot ovat pahat nuoruudesta saakka”, siihen ne eivät auta, ja Jumalakin tietää sen. Hän on kuitenkin päättänyt sietää tuota perusongelmaa ja olla hävittämättä ihmiskuntaa. Jonkinlaisia suitsia ihmisten pahuudelle kuitenkin tarvitaan, ja siksi on esivalta: joka ihmisen veren vuodattaa, hänen verensä on ihminen vuodattava.

Jumalan kärsivällisyyden liitto ja sen merkki

Ja Jumala sanoi Nooalle ja hänen pojilleen: ”Minä teen liiton teidän ja teidän jälkeläistenne kanssa, kaikkien elävien olentojen kanssa, jotka ovat teidän kanssanne maan päällä, lintujen, karjaeläinten ja kaikkien villieläinten kanssa, kaikkien niiden kanssa, jotka tulivat arkista ulos. Minä teen liiton ja annan teille lupaukseni: koskaan enää ei vedenpaisumus tuhoa kaikkea elävää, se ei koskaan enää hävitä maata.” (9:9-11)

Liitto on Jumalan lupaus kärsivällisyydestä. Enää hän ei tuhoa maata vedenpaisumuksella, vaikka ihmisten käytös antaisi siihen aiheita. (Lue 12-17). Sen liiton merkinä on sateenkaari. Se on kuvattu kirkkomme kuorin ikkunassakin.

Jumala sanoi vielä: ”Tämä on merkinä liitosta, jonka minä teen teidän sekä kaikkien maan päällä olevien olentojen kanssa kaikkiin tuleviin sukupolviin asti: minä asetan kaareni pilviin, ja se on oleva merkinä minun ja maan välisestä liitosta. Kun annan pilvien nousta taivaalla ja sateenkaari näkyy pilvissä, muistan liiton, jonka olen tehnyt kaikkien elävien olentojen, kaiken elollisen kanssa: vedet eivät enää koskaan paisu tuhotulvaksi hukuttamaan kaikkea elävää. Kaari näkyy pilvissä, ja kun minä sen näen, muistan ikuisen liiton, jonka olen tehnyt kaikkien elävien olentojen, kaikkien maan päällä elävien kanssa.” (9:12-16)

Sateenkaari on kaarella kuin jousipyssy, kuin Jumalan vihan sotajousi. Hepreaksi sana "sateenkaari" onkin sama kuin jousiasetta tarkoittava sana. Mutta Jumalan sotajousi on käännetty pois maasta. Jumalan armahtavan kärsivällisyyden takia jousi ei tähtää ihmistä, vaikka se onkin äärimmilleen jännitetty ihmisen pahuuden takia. Jumalan armahtavan

kärsivällisyyden takia maailma ja me saamme olla olemassa, vaikka olemmekin täynnä väkivaltaa, ainakin niin kauan kun maailmassa esiintyy sateenkaaria.

Teodikean ongelma

Ehkä nyt tässä vaiheessa Raamatun kertomusta olemme paremmassa asemassa, jotta voimme vastata aiemmin esitettyyn kysymykseen ”Miksi kaikkivaltiaan ja hyvän Jumalan luomassa maailmassa on niin paljon pahaa?” (ns. teodikean ongelma).

Raamattu vastaa tähän kysymykseen kertomuksella syntiinlankeemuksesta, kertomuksella synnin laajenemisesta ja kertomuksella vedenpaisumuksesta sekä Jumalan Nooan kanssa tekemästä liitosta. Vastaus on: Maailmassa on pahaa ihmisten synnin takia. Ja sen takia, että Jumala on luvannut sietää ihmisten pahuutta, jotta hänen ei tarvitsisi vihassaan hävittää ihmiskuntaa.

Mutta tämä ei ollut lopullinen ratkaisu. Se oli vasta ratkaisun alku. Sen alku, että Jumala alkoi historiassa ilmoittaa itseään ja tahtoaan ihmiskunnalle. Tästä kertoo Aabrahamista alkava Israelin kansan historia, joka huipentuu Jeesukseen. Syynä oli Jumalan rakkaus syntisiä kohtaan, että me emme jäisi Jumalan vihan alle viimeisellä tuomiollakaan.

Tämän Aabrahamista alkavan pelastushistorian tarkoituksena on puuttua perusongelmaan eli siihen, että ”ihmisen ajatukset ja teot ovat pahat nuoruudesta saakka”. Jumalan Nooan kanssa tekemässä liitossa tähän ongelmaan ei puututtu sen juuria myöten, vaan ainoastaan pinnallisesti, perustamalla yhteiskunnallinen esivalta (tuomari, poliisi) ja sietämällä ihmisen sydämen pahuutta. Mutta silti tuo Nooan kanssa tehty liitto on olennainen myös pelastushistorialle: se luo puitteet, joissa Aabrahamista alkava ja Jeesuksen varsinaisesti toteuttama uusi liitto voi toteutua. (Tätä kuvastaa kirkkomme kuorin lasimaalauksessa se, että sateenkaaren alla on uhrikaritsan, Kristuksen, kuva.)

Ja Jumala sanoi vielä Nooalle: ”Tämä on sen liiton merkki, jonka minä teen kaikkien maan päällä elävien kanssa” (9:16)

Uusi liitto

Jumala on Raamatun mukaan tehnyt muitakin liittoja ihmisten kanssa. Seuraava oli liitto Aabrahamin kanssa. Sen liiton merkinä oli ympärileikkaus. Sitten oli Jumalan Mooseksen kautta Israelin kansan kanssa tekemä liitto. Sen merkinä oli 10 käskyn laki ja ympärileikkaus.

Vanhassa testamentissa puhutaan paljon siitä, että Mooseksen kautta tehty liitto ei olisi viimeinen sana. Uusi liitto olisi tulossa:

Katso, päivät tulevat, sanoo Herra, jolloin minä teen Israelin heimon ja Juudan heimon kanssa uuden liiton; en sellaista liittoa kuin se, jonka minä tein heidän isiensä kanssa silloin kun minä tartuin heidän käteensä ja vein heidät pois Egyptin maasta, ja jonka liittoni he ovat rikkoneet, vaikka minä olin ottanut heidät omikseni, sanoo Herra. Vaan tämä on se liitto, jonka minä teen Israelin heimon kanssa niiden päivien tultua, sanoo Herra: Minä panen lakini heidän sisimpäänsä ja kirjoitan sen heidän sydämiinsä; ja niin minä olen heidän Jumalansa ja he ovat minun kansani. Silloin ei enää toinen opeta toistansa eikä veli veljeänsä sanoen: ”Tuntekaa Herra.” Sillä he kaikki

tuntevat minut, pienimmästä suurimpaan, sanoo Herra; sillä minä annan anteeksi heidän rikoksensa enkä enää muista heidän syntejensä. (Jer 31:31-34)

Jeesuksessa tuo uusi liitto on toteutunut. Tästä hän puhui viimeistä ehtoollista asettaessaan:

Herra Jeesus sinä yönä, jona hänet kavallettiin, otti leivän, kiitti, mursi ja antoi sen opetuslapsilleen ja sanoi: ”Tämä on minun ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; tehkää tämä minun muistokseni.” Samoin hän otti myös maljan aterian jälkeen ja sanoi: ”Tämä malja on uusi liitto minun veressäni; niin usein kuin te juotte, tehkää se minun muistokseni (1 Kor 11:24-25)

Jeesuksen tekemä uusi liitto muistuttaa ensimmäistä liittoa, Nooan liittoa, siinä, että se koskee kaikkia ihmisiä, ei vain jotain tiettyä ihmisryhmää, kuten Aabrahamin ja Mooseksen liitot. Tälläkin liitolla on merkkinsä, leipä ja viini. Ja kaste.

Yhteys Nooan liittoon on myös siinä, että Jeesuksen liiton tarkoitus on korjata se, mikä Nooan liitossa jäi vaille varsinaista ratkaisua, Jumalan kärsivällisyyden ja poliisin ja tuomarien väliaikaisratkaisun varaan; Jeesuksen kautta tehdyn liiton tarkoitus on Jumalan armon kautta alkaa parantaa sitä, että ”ihmisen ajatukset ja teot ovat pahat nuoruudesta saakka.”

(Sarja jää tauolle. Toinen tuotantokausi alkaa torstaina 17.1. 2008, klo 19.00)